

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU,
GOSPODARENJU I ZAŠTITI
ŠUMA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *"Hrvatske šume"*
Uprava šuma Podružnica Osijek
Uprava šuma Podružnica Našice
Uprava šuma Podružnica Vinkovci
Uprava šuma Podružnica Požega

Osijek, svibnja 2014.

**INFORMACIJA O STANJU,
GOSPODARENJU I ZAŠTITI
ŠUMA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

1. UVOD

Prema Zakonu o šumama ("Narodne novine" broj 140/05., 82/06., 129/08., 80/10., 124/10., 25/12., 68/12. i 148/13.), šume i šumska zemljišta dobra su od općeg interesa i ona su u državnom vlasništvu, osim privatnih šuma i šumskih zemljišta. Gospodarenje je povjereno "Hrvatskim šumama" d.o.o., Zagreb koje su u stopostotnom vlasništvu Republike Hrvatske. Poslovanje poduzeća karakteriziraju sljedeće specifičnosti:

1. financira se uglavnom prihodom ostvarenim od prodaje drva, usluga prijevoza drvnoj industriji i doprinosa uplaćenih za općekorisne funkcije šuma,
2. dugi proizvodni ciklus (kod hrastovih sastojina on traje 140 - 160 godina),
3. obveza održavanja proizvodne osnove na nepromijenjenoj razini (može se sjeći samo dio prirasta),
4. obveza obnove šuma kako u kontinentalnom tako i na krškom šumskom zemljištu,
5. obveza održavanja i poboljšanja općekorisnih i ekoloških funkcija šuma.

Organizacija "Hrvatske šume" d.o.o. je trostupanjska: Direkcija u Zagrebu - Uprave šuma Podružnice - Šumarije.

Na području Osječko-baranjske županije šumama gospodare:

- Uprava šuma Podružnica Osijek sa šumarijama - Batina, Baranjsko Petrovo Selo, Darda, Tikveš, Đakovo, Levanjska Varoš, Osijek i Valpovo.
- Uprava šuma Podružnica Našice sa šumarijama - Našice, Đurđenovac, Donji Miholjac i Koška.
- Uprava šuma Podružnica Vinkovci sa šumarijama - Mikanovci (dio) i Strizivojna (dio).
- Uprava šuma Podružnica Požega sa šumarijom Čaglin (dio).

Na organiziranju i izvršenju zadataka upravljanja i gospodarenja šumama i izvršenju istih po Upravama šuma zaposleno je na dan 31.12.2013. godine ukupno 800 radnika, što je vidljivo iz tablice:

Tablica 1. Struktura zaposlenih

Rbr	Uprava šuma	Zanimanje				Ukupno
		dipl. inženjer šumarstva	šumarski tehničar	proizvodni radnik	prateće osoblje	
1.	Osijek	52	73	165	76	366
2.	Našice	42	69	187	96	394
3.	Vinkovci	4	10	22	4	40
4.	Ukupno	98	152	374	176	800

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice i Vinkovci.

Sukladno članku 15. Zakona o šumama na teritoriju Republike Hrvatske ustanovljeno je jedno šumskogospodarsko područje u cilju osiguranja jedinstvenog i trajnog gospodarenja šumama i šumskim zemljištem. Za šumskogospodarsko područje donosi se šumskogospodarska osnova područja.

Šumskogospodarsko područje dijeli se na gospodarske jedinice koje su prilagođene konfiguraciji terena, prometnicama te organizacijskim potrebama. Za njih se donose osnove gospodarenja. Osnovom gospodarenja za gospodarsku jedinicu utvrđuje se neposredno gospodarenje, vrsta i opseg radova za idućih 10 godina.

Osnove gospodarenja moraju biti u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja. Osnovu gospodarenja za gospodarsku jedinicu i šumskogospodarsku osnovu područja donose "Hrvatske šume" d.o.o., Zagreb, a odobrava resorno ministarstvo.

Šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva gospodari se na temelju programa za gospodarenje šumama.

2. ŠUMSKI FOND

Stanje šumskog fonda na području Županije daje se tabelarno. Izvor podataka su osnove gospodarenja za sve gospodarske jedinice na našem području.

U tablici se daje pregled površina šuma i šumskog zemljišta po šumarijama, upravama šuma.

2.1. Površina šuma

Tablica 2. Iskaz šumskih površina

Organizac. jedinica	Ukupno (ha)	Radno dostupno (ha)	Nedostupno (ha)
Batina	11.598,27	5.340,79	6.257,48
Baranjsko Petrovo Selo	7.022,95	3.070,97	3.951,98
Darda	12.415,31	7.416,36	4.998,95
Tikveš	11.747,68	11.747,68	0,00
Đakovo	6.438,81	6.438,81	0,00
Levanjska Varoš	4.611,78	4.611,78	0,00
Osijek	8.937,79	8.442,02	495,77
Valpovo	5.706,35	5.519,67	186,68
Uprava šuma Po Osijek	68.478,94	52.588,08	15.890,86
Našice	3.161,65	3.161,65	0
Đurđenovac	5.430,43	5.430,43	0
Donji Miholjac	8.665,68	8.665,68	0
Koška	9.137,48	9.137,48	0
Uprava šuma Po Našice	26.395,24	26.395,24	0
Mikanovci	260,59	260,59	0
Strizivojna	1.479,74	1.479,74	0
Uprava šuma Po Vinkovci	1.740,33	1.740,33	0
Čaglin	996,11	996,11	0
Uprava šuma Po Požega	996,11	996,11	0
Hrvatske šume ukupno	97.610,62	81.719,76	15.890,86

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Površine kojima gospodare Hrvatske šume i površine privatnih šuma (25.848,92 ha) ukupno čine 123.459,54 ha površina šuma na području Osječko-baranjske županije.

Površine šuma s lijeve obale Dunava u ukupnoj površini od 6.048 ha (Bačke šume) nisu dostupne kao posljedica ratnih zbivanja, a odnose se na iskazanu površinu Šumarije Batina. Ostale nedostupne šumske površine nisu dostupne zbog miniranosti terena i to u površini od 9.842,86 ha, na kojima je računski drvena zaliha 1.869.315 m³ i godišnji etat od 57.713 m³. U razdoblju 1999. - 2013. godine na području Uprave šuma podružnica Osijek razminirano je 15.548.543 m² šumskih površina, prosjeka i šumskih putova. Samo u 2013. godini razminirano je 960.691 m², a za to je utrošeno 6.399.726 kn.

Na području Osječko-baranjske županije je 16,28% šumskih površina u državnim šumama nedostupno.

Tablica 3. Iskaz površina šuma

Organizacijska jedinica	Obrasle površine	Neobrasle	Neplodne	Ukupno
	ha			
Batina	8.736,79	789,06	2.072,42	11.598,27
B. P. Selo	5.720,20	1.053,71	249,04	7.022,95
Darda	7.269,10	4.656,60	489,61	12.415,31
Tikveš	4.620,62	5.781,06	1.346,00	11.747,68
Đakovo	5.942,14	459,55	37,12	6.438,81
Levanjska Varoš	4.155,77	431,08	24,93	4.611,78
Osijek	7.853,12	819,64	265,03	8.937,79
Valpovo	5.394,87	216,70	94,78	5.706,35
Uprava šuma Po. Osijek	49.692,61	14.207,40	4.578,93	68.478,94
Našice	3.021,24	82,30	58,11	3.161,65
Đurđenovac	5.126,28	155,06	149,09	5.430,43
Donji Miholjac	8.239,35	337,17	89,16	8.665,68
Koška	8.501,12	479,44	156,92	9.137,48
Uprava šuma Po. Našice	24.887,99	1.053,97	453,28	26.395,24
Mikanovci	251,22	3,85	5,52	260,59
Strizivojna	1.422,92	35,43	21,39	1.479,74
Uprava šuma Po. Vinkovci	1.674,14	39,28	26,91	1.740,33
Čaglin	970,74	16,20	9,17	996,11
Uprava šuma Po. Požega	970,74	16,20	9,17	996,11
Hrvatske šume ukupno	77.225,48	15.316,85	5.068,29	97.610,62

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Šumovitost županije iznosi 29,52 %, što je ispod državnog prosjeka koji iznosi 44%.

2.1.1. Pregled stanja privatnih šuma na području Osječko-baranjske županije

Dio površina šuma koja je isključena iz površina državnih šuma, a kojima su gospodarile Hrvatske šume d.o.o., UŠP Našice, a za koje su izrađeni Programi za gospodarenje šumama šumoposjednika iznosi 10.090,05 ha. Programi su izrađeni za Gospodarske jedinice "Šume gospodarstva Adamovich" i "Šume gospodarstva Petrović". Ove površine vraćene su sljedećim nasljednicima: Marija Therresa Pejacsevich, Nicolas Keglevich, Marco i Ivan Pejacsevich, Paula Marija Pejacsevich, Ladislav i Nikolas Pedro Pejacsevich, Marija Teresa Blanckenstein.

Prema projektu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva iz 2006.godine, a na temelju satelitskih i orto-foto snimaka utvrđena je površina neuređenih šuma, malih šumskih posjeda od 7.997 ha.

Površine privatnih šuma na području UŠP Našice:

- Neuređene šume, mali šumski posjedi	2.348,85 ha
- Uređene šume, veliki šumski posjedi	
- G.J. Faunus Selva	2.879,85 ha
- G.J. Fatuus Selva	2.671,25 ha
- G.J. Gazije Silva	1.104,73 ha
- G.J. Seona Silva	1.653,28 ha
- G.J. Šume Gospodarstva Adamović	1.121,62 ha
- G.J. Adamovich	659,32 ha
- G.J. Ledenik	1,43 ha

UKUPNO

12.440,33 ha

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice

Površine privatnih šuma na području UŠP Osijek

- Neuređene šume, mali šumski posjed	3.230,17 ha
- Uređene šume, veliki šumski posjed	536,15 ha
- Šume Nadbiskupija Đakovačko-Osječka	9.642,27 ha

UKUPNO:

13.408,59 ha

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek

2.1.2. Izvršenja radova u 2013. godini u privatnim šumama na području UŠP Osijek

Sječa i izrada:

POND (Opseg nužne doznake)	2.105,10 m ³
ETAT (Po programu)	51.721,78 m ³
UKUPNO:	53.826,88 m³

Uzgojni radovi:

- Priprema staništa	93,38 ha
- Njega pomlatka	245,66 ha
- Čišćenje sastojine	24,96 ha
- Prorjeđivanje sastojine do starosti 1/3 ophodnje	65,07 ha
- Uređivanje šuma	1.774,16 ha
- Savjetodavni rad	4,00 rd
- Zaštita šuma (DPS)	13,50 rd
- Doznaka PP	657,86 ha
- Doznaka GP	164,42 ha
- Nadzor u radu	15,00 rd
- Izrada pp prosjeka	13,19 km
- Održavanje šumskih prometnica	6,25 km
- Čuvanje šuma	560,00 rd

Izvor podataka: Stručni suradnik za šume šumoposjednika, UŠP Osijek, Hrvatske šume Zagreb

2.1.3. Plan radova za 2014. godinu za privatne šume na području UŠP Osijek:

Sječa i izrada:

POND (Opseg nužne doznake)	3.000,00 m ³
ETAT (Po programu)	51.086,00 m ³
UKUPNO:	54.086,00 m³

Uzgojni radovi:

- Priprema staništa	63,75 ha
- Pošumljavanje sadnicama	1,66 ha

- Popunjavanje	6,99 ha
- Njega pomlatka i mladika	243,61 ha
- Čišćenje sastojine	22,71 ha
- Doznaka PP 160,00 rd	34.331,00 m ³
- Doznaka GP 38,50 rd	16.755,00 m ³
- Uređivanje šuma	1.760,30 ha
- Zaštita šuma (DPS)	25,00 rd
- Održavanje šumskih prometnica	7,18 km
- Čuvanje šuma	560,00 rd

Izvor podataka: Stručni suradnik za šume šumoposjednika, UŠP Osijek, Hrvatske šume Zagreb.

2.2. Drvna zaliha i prirast

U sljedećoj tablici daje se prikaz drvene zalihe po šumarijama, te vrsti drveća:

Tablica 4. Drvna zaliha i prirast u 1000 m³

Vrsta drveća	Zaliha					Prirast				
	Šumarija	HRAST	OTB*	EA TOP	OMB**	UKUPNO	HRAST	OTB	EA TOP	OMB
Batina ***	66	167	74	255	562	1	9	5	11	26
B.P. Selo	19	208	217	420	864	1	14	13	24	52
Darda	312	322	241	587	1462	8	17	9	23	57
Tikveš	159	223	59	514	955	3	9	4	22	38
Đakovo	672	585	0	16	1273	16	20	0	1	37
L. Varoš	373	354	0	12	739	13	11	0	1	25
Osijek	335	326	327	327	1315	8	10	15	14	47
Valpovo	534	320	97	140	1091	12	10	11	8	41
UŠP Osijek	2.470	2.505	1.015	2.271	8.261	62	100	57	104	323
Našice	431,40	406,93	0,00	20,15	858,48	10,92	14,00	0,00	1,02	25,93
Đurđenovac	702,15	682,82	0,00	50,64	1.435,61	16,91	23,03	0,00	1,93	41,87
D. Miholjac	1.244,99	900,90	41,15	307,84	2.494,88	25,70	25,76	2,19	12,23	65,89
Koška	1.554,41	891,79	0,00	157,03	2.603,23	33,69	27,94	0,00	5,34	66,97
UŠP Našice	3.932,95	2.882,44	41,15	535,66	7.392,20	87,22	90,73	2,19	20,52	200,66
Mikanovci	58	26	-	-	84	1	1	-	-	2
Strizivojna	221	115	-	6	342	6	4	-	-	10
UŠP Vinkovci	279	141	-	6	426	7	5	-	-	12
Čaglin	68,31	97,08	-	12,59	186,41	1,99	3,79	-	0,61	6,82
UŠP Požega	68,31	97,08	-	12,59	186,41	1,99	3,79	-	0,61	6,82
Hrvatske šume ukupno	6.750,26	5.625,52	1.056,15	2.825,25	16.265,61	158,21	199,52	59,19	125,13	542,48

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

* OTB - ostala tvrda bjelogorica (jasen, bukva...)

** OMB - ostala meka bjelogorica (vrba, domaća topola)

*** bez Bačkih šuma - lijeva obala Dunava

3. GOSPODARENJE ŠUMAMA

Šume predstavljaju specifično prirodno bogatstvo čije se značenje ne može izraziti samo u gospodarskoj, nego još i više u ekološkoj i socijalnoj vrijednosti. Gospodariti tim resursom velika je obveza prema društvu u cjelini, a to znači racionalno koristiti njene proizvodne mogućnosti, ali uz istovremeno i njenu obnovu.

Kod nas se šumama gospodari na načelima šumarske struke koja se izučava na Šumarskom fakultetu (Zagreb) i Šumarskom institutu (Jastrebarsko). Temeljno obilježje gospodarenja našim šumama je potrajno gospodarenje. Karakteristike takovog gospodarenja su: potrajnost šumskih površina, potrajnost drvene zalihe i potrajnost ekoloških funkcija. Opredjeljenje je hrvatske šumarske struke i znanosti za prirodnu šumu i za njen razvoj po ugledu na prašumu. Ovo opredjeljenje dobiva sve više poklonika u europskoj šumarskoj struci i znanosti. Šuma koja je očuvala prirodne osobine je najstabilnija, daje najveće i gospodarske i ekološke vrijednosti.

Temeljni zadatak u gospodarenju šumama je uzgajanje šuma, to jest izbor vrste, načina i vremena rada u šumskom ekosustavu, koji će omogućiti da isti daje maksimalnu proizvodnju, stabilnost, a time i samoobnovljivost. Obnova sastojina obavlja se šumskim vrstama drveća koje su na tom staništu autohtone ili udomaćene. Važno je naglasiti da se ne može prirodna sastojina posjeći, a da prije toga nije obnovljena.

Sukladno navedenom, Zakon o šumama obvezuje sve koji gospodare šumama, na provedbu jednostavne i proširene reprodukcije šuma. Jednostavna biološka reprodukcija šuma (po novoj zakonskoj terminologiji Biološka obnova šuma 1 - 9) obuhvaća pripremne radove u obnovi sastojina, sadnju i sjetvu, njegu sastojina, mjere zaštite i čuvanja šuma, doznaku stabala za sječu, izradu osnova gospodarenja. Proširena biološka reprodukcija šuma (Biološka obnova šuma 10 - 16) obuhvaća pošumljavanje neobraslih površina, te konverziju i sanaciju sastojina, izgradnju i održavanje šumskih prometnica i razminiranje. Gospodarenje obuhvaća i iskorištavanje šuma i šumskih zemljišta, sporednih šumskih proizvoda, lovstvo, te rasadničku proizvodnju.

Uprave šuma na kontinentalnom dijelu obvezne su izdvajati sredstava za jednostavnu biološku reprodukciju (BOŠ 1 - 9) od ukupnog prihoda iskorištavanja šuma onoliko koliko je to potrebno za uspješno izvođenje tih radova, te 3% za proširenu biološku reprodukciju šuma (BOŠ 10 - 16). Prema Zakonu o šumama ovaj način financiranja primjenjuje se od 2007. i prema njemu se izdvaja, kako je rečeno, 3% za radove biološke obnove šuma (10 - 16), te za radove biološke obnove šuma (1 - 9) izdvaja se na teret djelatnosti iskorištavanja šuma onoliko koliko je potrebno.

Temeljni akt gospodarenja šumom je osnova gospodarenja. Godišnje gospodarenje šumama temelji se na Godišnjim planovima gospodarenja koje donose "Hrvatske šume" d.o.o., a odobrava ga Nadzorni odbor "Hrvatskih šuma" kao organ upravljanja. Vlada Republike Hrvatske imenuje 6 članova Nadzornog odbora, a 1 člana zaposlenici "Hrvatskih šuma".

Godišnjim planovima gospodarenja planiraju se izvršiti radovi u opsegu najmanjeg prosječnog godišnjeg propisa osnove gospodarenja. Šumarstvo Osječko-baranjske županije iz svojih prihoda ne može osigurati reprodukciju šuma (obnovu šuma) kao i potrebna ulaganja u ceste, građevinske objekte i opremu.

"Hrvatske šume" d.o.o. po članku 65. Zakonu o šumama obvezne su izdvojiti šumski doprinos u iznosu 3,5% (za nizinski dio) od cijene drvnih sortimenata na panju, odnosno 5% za brdsko - planinski dio, te općine od posebne državne skrbi. Navedeni šumski doprinos je prihod jedinica lokalne samouprave.

3.1. Obračunati šumski doprinos po gradovima i općinama za 2013. godinu

Tablica 5. Uprava šuma Podružnica Osijek

Općina		Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Antunovac	5%	7.572,86	378,65
Beli Manastir	5%	3.996.945,82	199.883,71
Belišće	3,5%	372.052,57	13.021,14
Bilje	5%	622.734,34	31.137,82
Bizovac	3,5%	2.164.308,98	75.755,43
Čeminac	5%	742.536,03	37.128,14
Čepin	3,5%	99.889,25	3.499,35
Darda	5%	1.640.921,35	82.079,06
Draž	5%	1.714.675,69	85.792,77
Drenje	3,5%	1.159.968,45	40.600,15
Đakovo	3,5%	2.241.772,65	78.465,84
Erdut	5%	6.159.780,44	308.073,19
Gorjani	3,5%	847.353,29	29.660,55
Jagodnjak	5%	4.623.777,15	231.234,43
Kneževi Vinogradi	5%	2.807.909,18	156.024,32
Levanjska Varoš	5%	1.379.752,02	53.388,10
Osijek	3,5%	502.390,91	17.583,64
Petlovac	5%	406.156,46	27.337,68
Petrijevci	3,5%	2.189.420,02	76.632,23
Popovac	5%	291.820,18	14.598,57
Satnica Đakovačka	5%	707.248,47	35.367,38
Semeljci	5%	236.143,77	11.810,66
Šodolovci	5%	861.594,97	43.079,29
Trnava	5%	497.898,25	24.897,13
Valpovo	3,5%	2.219.854,58	77.690,70
Viškovci	3,5%	321.454,09	11.251,51
Vuka	3,5%	98.167,51	3.435,99
UKUPNO		38.914.099,28	1.769.807,43

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek.

Tablica 6. Uprava šuma Podružnica Našice

Općina		Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Donja Motičina	(3,5 %)	2.637.354,57	92.307,41
Donje Viljevo	(3,5 %)	4.910.998,29	171.884,94
Magadenovac	(3,5 %)	946.306,29	33.120,72
Valpovo	(3,5 %)	1.555.313,43	54.435,97
Podgorač	(3,5 %)	2.286.826,20	114.341,31
Marijanci	(3,5 %)	1.017.057,43	35.597,01
Koška	(3,5 %)	4.507.978,57	157.779,25
Našice	(3,5 %)	2.061.870,86	72.165,48
Feričanci	(3,5 %)	697.146,29	24.400,12
Donji Miholjac	(3,5 %)	4.919,71	172,19
Đurđenovac	(3,5 %)	1.200.559,71	42.019,59
Podr. Moslavina	(5 %)	1.727.363,20	86.368,16
UKUPNO		23.553.694,55	884.592,15

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice.

Tablica 7. Uprava šuma Podružnica Vinkovci

Šumarija Strizivojna	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Općina Strizivojna (3,5%)	2.852.050,29	99.821,76
Općina Semeljci (3,5%)	242.190,57	8.476,67
UKUPNO	3.094.240,86	108.298,43

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Vinkovci.

Tablica 8. Uprava šuma Podružnica Požega

Šumarija Čaglin	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Grad Našice (3,5%)	1.220.277,42	42.709,71
UKUPNO	1.220.277,42	42.709,71

Izvor podataka: Grad Našice.

Tablica 9. Hrvatske šume ukupno

Osječko-baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	66.782.312,11	2.805.407,72

Tablica 10. Privatne šume (Faunus Fatus, Faunus Selva, Grof Pejačević i N.B. Adamović)

Općina/Grad	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Našice (3,5%)	2.605.800,29	91.203,01
Podgorač (3,5%)	366.624,28	12.831,85
Đurđenovac (3,5%)	1.839.278,00	64.374,73
Donja Motičina (3,5%)	1.368.338,71	47.891,75
UKUPNO	6.180.041,28	216.301,34

Izvor podataka: Grad Našice, Općine Podgorač, Đurđenovac i Donja Motičina..

Tablica 11. Privatne šume (Sunčane šume)

Općina/Grad	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Trnava (5%)	184.173,40	9.208,67
Levanjska Varoš (5%)	-	-
Drenje (3,5%)	707.691,14	24.769,19
Satnica Đakovačka (5%)	1.517.036,80	75.851,84
UKUPNO	2.408.901,34	109.829,70

Izvor podataka: Općine Trnava, L. Varoš. Drenje i Satnica Đakovačka.

Tablica 12. Privatne šume ukupno

Osječko-baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	8.588.942,62	326.131,04

Tablica 13. Osječko-baranjska županija sveukupno

Osječko-baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	75.371.254,73	3.131.538,76

3.2. Prosječni godišnji propis jednostavne biološke reprodukcije šuma (BOŠ 1 - 9) i izvršenja u 2013. godini

Tablica 14. Prosječni godišnji propis radova BOŠ 1 - 9 i izvršenja u 2013. godini

Šumarija	Prosječni godišnji propis osnove (ha)					Izvršenje (ha)				
	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje
Đakovo	46,83	12,40	3,76	81,40	117,16	31,94			79,15	188,31
Lev. Varoš	38,06		4,05	50,28	87,76			0,5	7,59	22,72
Osijek	77,16		5,65	151,56	13,68	44,98	41,77	2,5	122,53	8,02
Valpovo	24,06	9,86		76,32	29,21	15,74	42,3		69,47	39,73
Batina	6,83	29,66	1,50	74,83	18,55	18,3	19,08		106,98	
B.P.Selo	10,15	10,24	0,54	29,20	10,57					
Darda	22,93	21,36	2,75	35,98	53,38	13,45			81,51	20,38
Tikveš	1,83		1,83	5,28	3,94				2	3,6
Up. šuma Po. Osijek	227,85	83,52	20,08	504,85	334,25	124,41	103,15	3	469,23	282,76
Đurđenovac	50,82	1,69	1,68	74,53	28,91	38,38	2,40	35,40	80,64	43,19
D. Miholjac	19,51	1,80	2,56	96,82	45,75	0,00	0,00	5,87	21,24	14,60
Koška	36,33	15,82	7,84	74,94	47,90	26,63	12,10	0,00	199,45	76,35
Našice	8,48	0,00	0,00	14,27	18,21	0,00	0,00	0,00	28,39	0,00
Up.šuma Po. Našice	115,14	19,31	12,08	260,56	140,77	65,01	14,50	41,27	329,72	134,14
Mikanovci	5,49	3,16	0,12	11,79	2,33	-	-	-	-	21,81
Strizivojna	20,73	-	-	52,52	22,16	100,67	100,67	-	8,09	-
U.šuma Po.Vinkovci	26,22	3,16	0,12	64,31	24,49	100,67	100,67	-	8,09	21,81
Čaglin	12,96	-	4,15	41,0	20,75	10,00	10,00	-	-	-
Up.šuma Po. Požega	12,96	-	4,15	41,0	20,75	10,00	10,00	-	-	-
Hr. šume ukupno	382,17	105,99	36,42	870,72	520,26	300,09	228,32	44,27	807,04	438,71

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Radovi jednostavne biološke reprodukcije šuma (BOŠ 1 - 9) obavljani su u skladu s propisima šumsko - gospodarskih osnova. Pošumljavanja novih površina nije bilo.

3.3. Prosječni godišnji propis proširene biološke reprodukcije šuma (BOŠ 10 - 16) i izvršenje u 2013. godini

Tablica 15. Prosječni godišnji propis radova BOŠ 10 - 16 i izvršenje u 2013. godini

Šumarija	Prosječni godišnji propis osnove (ha)					Izvršenje (ha)				
	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje
Đakovo	15,93	13,74	0,11	19,30	0,61	33,01	13,54		4	-
Lev. Varoš	0,15	0,15		7,79	8,08				2,21	-
Osijek	72,86	93,61		188,04	354,50	145,11	90,74	41,5	167,8	-
Valpovo	49,39	50,84	5,66	96,73	4,71	47,17	71,57	0,5	127,33	-
Batina	9,03	15,87	0,69	15,70		20,78	28,87		12,34	-
B.P.Selo	34,15	38,03	1,00	46,54		108,28	108,28		227,44	-
Darda	40,37	39,86	1,92	54,19	0,27	15,59	24,01		79,16	-
Tikveš	28,47	28,47	5,00	49,69	5,88	35,54	22,54	15	72	-
Up. šuma Po. Osijek	250,35	280,56	14,39	477,99	374,06	405,48	359,55	57,00	692,28	-
Đurđenovac	2,01	2,01	-	3,54	-	-	-	0,00	-	-
D. Miholjac	-	-	-	0,00	-	-	-	0,00	-	-
Koška	6,32	0,85	0,07	7,20	-	-	-	58,45	-	-

Našice	0,90	0,78	1,12	12,61	-	-	-	0,00	-	-
Up.šuma Po. Našice	9,23	3,64	1,19	23,35	-	-	-	58,45	-	-
Mikanovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strizivojna	0,82	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U.šuma Po. Vinkovci	0,82	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Čaglin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Up.šuma Po. Požega	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hr. šume ukupno	260,41	284,20	15,58	501,34	374,06	405,48	359,55	115,45	692,28	-

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Radovi proširene biološke reprodukcije (BOŠ 10 - 16) obavljani su u skladu s propisima šumsko - gospodarskih osnova. Pošumljavanja novih površina bilo je na 23,17 ha. Pripreme i sadnje su povećane zbog povećanja dostupnih površina (razminiranjem terena se pristupilo sječi, a nakon nje slijedi priprema površine za sadnju i pošumljavanje). Također, značajno su povećane i njege sastojina.

3.4. Prosječni godišnji etat glavnog i prethodnog prihoda i izvršenje u 2013. godini

Na temelju proizvodnih mogućnosti i stvarnog stanja sastojina utvrđuje se etat, to jest ona drvena masa koja se iz šume može posjeći, a da se ne naruši potrajnost gospodarenja šumama. Etat se razvrstava na etat glavnog (sječa šume koja je zrela i predviđena za obnovu) i prethodnog (mlade sastojine u kojima se vrši njega proredom) prihoda.

Tablica 16. Prosječni godišnji etat glavnog i prethodnog prihoda i izvršenje u 2013. godini

Šumarija	Prosječni propis osnove					Izvršenje				
	površina (ha)		etat (m ³)		Ukupno (m ³)	površina (ha)		etat m ³		Ukupno (m ³)
	GL	PR	GL	PR		GL	PR	GL	PR	
Đakovo	33,35	422,09	12.506	13.945	26.451	79,81	464,47	16.594	19.695	36.289
Lev. Varoš	22,46	294,09	7.994	9.624	17.618		310,14	361	10.909	11.270
Osijek	121,33	203,70	42.350	8.699	51.049	136,75	118,05	36.543	6.263	42.806
Valpovo	65,43	272,91	18.754	10.934	29.688	35,24	314,06	11.175	14.784	25.959
Batina	51,85	66,02	16.635	1.529	18.164	60,81	61,28	16.719	1.760	18.479
B.P. Selo	146,53	61,66	45.445	1.630	47.075	59,30		17.266	5	17.271
Darda	103,61	244,31	36.366	6.701	43.067	88,26	164,44	36.015	10.044	46.059
Tikveš	28,90	110,59	7.586	3.076	10.662	24,92	96,64	6.769	3.167	9.936
Uprava šuma Po. Osijek	573,46	1.675,37	187.636	56.138	243.774	485,09	1.529,08	141.442	66.627	208.069
Đurdenovac	54,46	480,53	23.955	13.984	37.939	38,38	207,85	12.488	7.139	19.627
D. Miholjac	21,33	610,77	10.759	24.982	35.741	0,00	643,55	0	32.143	32.143
Koška	42,57	734,16	18.312	25.459	43.771	57,09	826,97	10.580	35.517	46.097
Našice	11,11	227,61	3.662	7.997	11.659	0,00	184,98	4.075	6.892	10.967
Uprava šuma Po. Našice	129,47	2.053,07	56.688	72.422	129.110	95,47	1.863,35	27.143	81.691	108.834
Mikanovci	5,09	16,69	1.637	901	2.538				879	879
Strizivojna	10,07	112,11	4.276	5.245	9.521	100,67	165,53	2.694	7.548	10.242
Uprava šuma Po. Vinkovci	15,16	128,80	5.913	6.146	12.059	100,67	165,53	2.694	8.427	11.121
Čaglin	13,02	53,45	6.281	3.755	10.036	13,32	0,96	1.886	30	1.916
Uprava šuma Po. Požega	13,02	53,45	6.281	3.755	10.036	13,32	0,96	1.886	30	1.916
Hrv. šume UKUPNO	695,11	3.910,69	256.518	138.461	394.979	694,55	3.558,92	173.165	156.775	329.940

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Izvršeni etat u odnosu na propisani etat osnovama gospodarenja kreće se u granicama dozvoljenih odstupanja. Izrađeni drvni sortimenti prodaju se prema planu prodaje koji donosi Uprava Hrvatskih šuma u Zagrebu.

Proizvodi se prodaju putem ugovora ili međunarodnih i domaćih nadmetanja. Ugovore sklapa Uprava društva, a kao osnovni kriterij za raspodjelu trupaca je stupanj finalizacije koju ima neka tvrtka. Robu koja se prodaje na ugovor kupci plaćaju po cjeniku drvnih sortimenata poduzeća, a obveza plaćanja nastaje po isporuci nakon 60 dana.

Smatra se da problem odnosa između šumarstva i drvne industrije i dalje nije adekvatno riješen, odnosno da se još uvijek previše izvozi piljena građa. To bi trebalo sistemski nastojati riješiti tako da se domaća sirovina preradi sa što većim stupnjem finalizacije i na takav način izveze. To se može postići različitim metodama poticajnih mjera, odnosno destimulacijom izvoza piljene građe.

4. ZAŠTITA ŠUMA

Odjel za ekologiju i zaštitu šuma u Hrvatskim šumama d.o.o., Upravi šuma podružnici Osijek i u protekloj 2013. godini je, kao i do sada, imao za cilj i zadatak da u prvom redu primjeni sve pozitivne zakonske propise u svezi zaštite šuma i šumskog zemljišta.

U ostvarivanju tih ciljeva usko su surađivali (kao i proteklih godina) sa Šumarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Šumarskim Institutom u Jastrebarskom i Zavodom za zaštitu bilja pri Ministarstvu poljoprivrede.

Zaštita šuma provodila se u skladu s planom za 2013. godinu i potrebama nastalim praćenjem svih uzročnika oštećenja šuma, a isti se ogledaju kroz djelovanje **abiotskih, biotskih** kao i **antropogenih čimbenika**, pri čemu smo nastojali evidentirati i organizirati praćenje oštećenosti stabala - šuma kao i fenološka motrenja. Glavni uzročnici oštećenosti šuma su: onečišćenje zraka, vode i tla, promjene prirodnih značajki vodnog režima zbog tehničkih, a poglavito hidrotehničkih zahvata u nizinskim šumama, nepovoljne klimatske prilike, te kukci i biljne bolesti.

4.1. Abiotski čimbenici

Sušenje šuma

Tijekom 2013. godine prema međunarodnom programu po 24. (dvadeset četvrti) puta izvršena je procjena oštećenosti šuma na dvije bioindikacijske, četiri osnovne i jednoj pomoćnoj plohi. Zdravstveno stanje je stabilno i ne razlikuje se u odnosu na stanje evidentirano u prethodnoj godini na navedenim objektima, tj. ne pokazuje naglo povećanje intenziteta sušenja, iako je taj trend stalno prisutan.

Doznaka sušaca i interventna sječa provedena je u sljedećim šumarijama:

- Darda	4.181,00 m ³
- Đakovo	3.317,00 m ³
- L.Varoš	1.503,00 m ³
- Valpovo	1.377,45 m ³
- Tikveš	777,37 m ³
UKUPNO	11.155,82 m³

Navedena masa u odnosu na prošlogodišnju je za 60% veća, što upozorava na kontinuiran proces sušenja, te i nadalje istu pojavu treba pazljivo pratiti kako ne bi izmakla kontroli.

Tijekom 2013. godine na području UŠP Našice procjena oštećenosti šumskih ekosustava pratila se na četiri bioindikacijske točke (16x16 km), od čega su tri na području šuma u vlasništvu RH, a jedna u vlasništvu šumoposjednika. Visok intenzitet sušenja (oštećenosti krošanja) prisutan je na točkama s visokim udjelom hrasta kitnjaka, te značajna oštećenost (oštećeno više od 25% stabala u sastojini) iznosi za sve vrste čak 62,5%, a na djelu s visokim udjelom hrasta lužnjaka 58,3%.

Klima

Protjeklu 2013. godinu obilježile su ekstremne temperature, posebno visoke koje su bile iznad višegodišnjeg prosjeka. Isto tako iznad višegodišnjeg prosjeka bile su oborine, osobito snijeg. Zabilježen je i snažan olujni vjetar u studenom.

4.2. Biotički čimbenici

- Štetnici (INSEKTI)
- Mala topolina sovica -(*Nycteola revayana asiatica*)
- Žirotoč - (*Balaninus*)
- Lisne uši - (*Aphididae fam. Sp.*)
- Cigaraš - brezin, topolin - (*Byctiscus betulae L.*)
- Štitaste uši - (*Coccidae fam. Sp.*)
- Velika topolova zlatica - (*Melasoma populi L.*)
- Modra topolova i vrbina zlatica - (*Plagioderma versicolor L.*)
- Vrbina i topolova zlatica - (*Phyllocteta vittelinae*)
- Šumski hruštevci - (*Scarabaeidae fa. Sp., Melolontha melolontha i M. Hippocastani*)
- Veliki topolin staklokrilac - (*Sesiidae fam. - Trochilium apiformis*)
- Mali topolin staklokrilac - (*Sesiidae fam - Sciapteron tabaniformis*)
- Grbice - geometride - Mali mrazovac (*Geometridae fam. - Operoptera brumata L.*)
- Veliki mrazovac (*Geometridae fam. - Hibernija defoliaria L.*)

Niti jedan od navedenih štetnika nije ustanovljen u značajnijem broju u šumarijama UŠP Osijek. Navedeni insekti susretali su se u šumama kao i rasadnicima 2013. godine, no u odnosu na 2012. godinu na području šumarija Levanjska Varoš, Đakovo, Osijek i Biskupijskih šuma evidentiran je veliki broj gubarovih legala koji je predstavljao dovoljan razlog za provedbom kurativne i preventivne avio akcije tretiranja predmetnih šuma i šumskih površina protiv istih. U ostalim šumarijama, kao i u djelu rasadnika, ocijenjeno je da nije potrebno provoditi određene akcije zaštite, te stoga iste nisu poduzimane, osim kada je u pitanju intenzivna zaštita od insekata u rasadnicima. Za ovu godinu, kao i u prošloj, za preventivu u rasadnicima koristilo se sredstvo Match 0,50 EC, kao biotehnički preparat koji svojim sastavom djeluje preventivno kao inhibitor enzima hitinaze, te ometa razvoj insekata i ima relativno vrlo dugo djelovanje.

Gubar glavonja - (*Limantria dispar L.*)

Tijekom travnja i svibnja mjeseca provedene su akcije aviotretiranja, nakon evidentiranja zaraze koja je prijavljena kroz godišnje planove zaštite šuma za 2013. godinu. Aviotretiranje je izvršeno biološkim sredstvom Foray na području šumarija Osijek, Levanjska Varoš, Đakovo i na dijelu Biskupijskih šuma kojima upravlja tvrtka "Sunčane šume".

Tablica 17. Aviotretiranje šuma u 2013. godini

Šumarija	Gospodarska jedinica	Površina	Foray/lit.
Levanjska Varoš	Sj.Dilj 1.802,84 ha + Breznica 31,05 ha	1.833,89	5.500
Đakovo	Đ.L.G. 390,96 ha + K.R.M. 8,43 ha	399,39	1.200
Osijek	Osječke nizinske	947,03	2.800
Nadbiskupijske šume	Sj.Dilj 1.952,22 ha + K.R.M. 131,57 ha	2.083,79	6.300
SVEUKUPNO		5.264,10	15.800

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek

Na području UŠP Našice utvrđena je visoka zaraženost šuma gubarom, ali samo u brdskim dijelovima Uprave u sastojinama gdje uz hrast kitnjak u većem omjeru zastupljena bukva. Tu je u proljeće 2013. godine izvršeno tretiranje kako slijedi: na području državnih šuma u šumariji Đurđenovac na 191 ha, a u šumariji Našice 236 ha. Sukladno zakonskim odredbama Zakona o

šumama izvršeno je tretiranje u šumama šumoposjednika na površini od 787 ha. Tretiranje je izvršeno biološkim sredstvom Foray 48B.

Biljne bolesti (GLJIVE - fungi)

Hrastova pepelnica - (Microsphaera alphitoides Griff et. Maubl.)

Napad ove bolesti i suzbijanje na području UŠP Osijek je vršeno na podmlatku i dijelom na mladiku, traktorskim atomizerima na ukupnoj površini od **13,80** ha s fungicidima Amistar extra 280 SC i Artea plus.

Uslijed suše i visokih temperatura s rijetkim i sporadičnim padavinama, tretiranje, tj. zaštita na poniku i pomlatku započela je u lipnju, što je inače u šumarskoj praksi uobičajeno, a nastavilo se kroz čitavo ljetno razdoblje do jeseni. Korištena sredstva su i ove godine u rasadniku bila: Topas 100 EC; Rubigan EC; Tilt 250 EC (u rasadnicima), a Amistar extra, Artea plus (u šumarstvu), djelomično uz dodatak Chromovita svim navedenim sredstvima (zajedno s tretiranjima u rasadnicima).

Na području UŠP Našice od biljnih bolesti značajno je spomenuti pojavu hrastove pepelnice na poniku na području šumarije Koška u površini od 66,25 ha. Pepelnica je tretirana fungicidom Artea plus i to atomizerima.

Rak kore - odumiranje kore (Dothichiza populea Sacc. et. Briard.); rđe topola - (Melampsora sp., M. alli populina Kleb. i M. larici populina Kleb.) i smeđa pjegavost topola - (Marsonina populi - nigre Kleb.) predstavljaju i nadalje glavne gljive koje uzrokuje zastoj razvoja i rasta topolovih stabala, gubitak prirasta - drvene mase, kako u sastojinama tako i u plantažama i intenzivnim kulturama topola, uz svesrdno sudjelovanje Tripsa na istim stablima kao djelovanje - prisustvo gljive iz reda *Peronosporales* - rod *Phytophthora*.

Pljesni - gljive na žiru (Alternarija spp., Fusarijum spp., Penicillium spp., Botrytis spp.).

Tijekom 2013. godine prikupljanje žira bilo je slabo i količinski malo budući da je i ova godina bila jedna od sušnijih godina bez padavina, a zasigurno je jednim dijelom kumovao i kasni mraz tijekom travnja mjeseca, osobito kada je u pitanju hrast lužnjak (*Quercus robur*) - sakupljeno je 25.275 kg, dok se hrast kitnjak (*Quercus petraea*) nije sakupljao. Navedene količine (po sakupljanju i otkupu) odmah su bile tretirane s fungicidom Cuprablau Z u količini od 2,0 kg tj. u dozi od 1 - 1,5 kg na 1.000,00 kg žira (u smislu preventive - prvenstveno zbog gljivičnih patogena), te neposredno iza toga zasijane u samim sastojinama i rasadniku.

4.3. Štete od divljači

U 2013. godini, kao i predhodne godine, bilo je znatnih šteta od divljači. Navedene godine najveći su problemi i nadalje u lovištima privatnih lovoovlaštenika za koja postoje ugovori o zakupu - koncesiji, a daleko manji u zajedničkim lovištima županije kojima gospodare Lovačka društva.

Razlog zasigurno leži u prenamnoženosti divljih svinja na tom prostoru. Tijekom 2013. godine, kao i prethodnih godina, nastavljeno je provođenjem aktivnosti izrade i obnove potpisivanja Ugovora o međusobnoj suradnji između lovoovlaštenika državih lovišta i lovačkih društava kao lovozakupnika županijskih lovišta s Hrvatskim šumama.

4.4. Glodavci - (miševi i voluharice)

Na području UŠP Osijek suzbijanje glodavaca tijekom 2013. godine se provodilo u skladu i po odobrenju od strane Ministarstva kulture, tj. zaštite prirode, te im je omogućeno korištenje Brodilon mamca u proljetnom dijelu, a za provedbu jesenjeg dijela zaštite pribavljeno je sredstvo SOREXA CEBO koje se primjenjuje u nekim zemljama EU, a isto je odobrilo i nadležno Ministarstvo.

Razlog samo djelomičnih preventivnih i kurativnih mjera zaštite leži u zabrani korištenja - primjene Rodenticida - Faciron forte mamaka (čija je aktivna tvar KLORFACINON), kao i spoznaja da i aktivna tvar kod Brodilon mamaka (aktivna tvar BROMADIOLON) takođe se nalazi na listi zabranjenih sredstava u odnosu na FSC certifikaciju i spisak EU. Godina 2013. je pogodovala povećanoj brojnosti populacije miševa i voluharica, a što je rezultiralo i znatno većim štetama, osobito u jesenjem i zimskom periodu godine.

Na području UŠP Našice suzbijanje glodavaca vršeno je na području šumarija Koška, Našice i Đurđenovac u ukupnoj površini od 209 ha. Suzbijanje je vršeno sredstvom SOREXA CEBO za koje je dobivena posebna dozvola od Ministarstva poljoprivrede.

4.5. Korovi

Zeljasti korovi kao i nepoželjne vrste drveća i grmlja suzbijani su i ove godine kako u rasadniku, tako i u sastojinama. Također su u okviru istih vršene i kemijske njege pomlatka.

5. EKOLOGIJA

Tijekom 2013. planom investicija planirane su i izgrađene dvije šumske prometnice: cesta Kneževa dubrava i Vrganj. Pored izgradnje ove dvije ceste iz investicijskih sredstava, rađeno je i redovno održavanje šumskih cesta pri čemu je ugrađeno 8.400 m³ kamena, te na taj način izvršena sanacija postojećih šumskih cesta i putova.

Osim toga nastavljeni su radovi na velikim gradilištima kapitalnih investicija čija je realizacija organizirana na području naše uprave (na šumariji Valpovo i Darda) - koridor **Vc**, čija je dionica od Osijeka do Belog Manastira, točnije do mađarske granice, a glavni radovi obavljaju se na pripremi realizacije podizanja mostne konstrukcije u dužini od 2.546 m, što će ujedno predstavljati najduži most u ovom dijelu Europe.

Pored navedenog i nadalje je evidentan trend povećanja zahtjeva za posebnim uvjetima građenja, odnosno izdavanja suglasnosti, kako za rekonstrukcije postojećih lokalnih i županijskih cesta, tako i za gradnju novih, te je tijekom 2013. obrađeno 65 predmeta. Izdavani su uvjeti građenja za sve objekte koji se grade u šumi ili 50 m do šume, nastojeći ispoštivati zakonom određenu vremensku granicu rješavanja, tj. izdavanja dotičnog dokumenta - pravovremeno i u skladu s člankom 37. Zakona o šumama i Zakona o građenju.

Fenološka motrenja - u šumi kao i u rasadnicima uredno su vršena, a podaci su poslani na Šumarski fakultet u Zagreb, te na Šumarski institut Jastrebarsko.

Ekoloških incidenata - nije bilo.

Zbrinjavanje otpada

Kao i proteklih godina vodi se briga o zbrinjavanju svih vrsta ulja i zauljenog otpada (filteri, hidraulična crijeva, zauljene krpe, ambalaža i ambalaža od boja). Urednom provedbom novog Pravilnika o gumama, stare gume se sada odvoze i zbrinjavaju o trošku dobavljača. Praćenje svih potrebnih očevidnika se i dalje nastavlja.

Također su se tijekom ove godine koristili podaci za popunjavanje i provedbu ROO, a koji su se prošle godine u prosincu mjesecu po započetoj sezoni grijanja angažiranjem službe "Zavoda za unapređenje i sigurnost" Osijek na izmjeri i pregledu kotlova bili obvezni kontrolirati po Zakonu o sigurnosti i zaštiti zdravlja. Na temelju njihovih izmjera redovito se podnose izvješća o emisijama plinova i polutanata u okoliš meritornim službama (odnosi se na kotlovnice veće od 50 KW) i ministarstvu kroz unos podataka iz programa ROO.

Prag ispuštanja za:
 CO₂ = 30.000 kg/god
 NO₂ = 100 kg/god
 CO = 30 kg/god
 SO₂ = 100 kg/god.

Kontrola otpadnih voda vrši se prema ugovoru 2 puta godišnje od strane nadležne ustanove "Vodovod" Osijek, R. J. "Kanalizacija".

Kontrolom provedbe (od strane naše interne kontrole kao i eksperata međunarodne komisije), tj. primjene uzusa na temelju FSC-certifikata kojeg posjeduje firma, nastoji se ne koristiti kemijska kao i tehničko - kemijska sredstva u šumi i na šumskom zemljištu. Bazira se na primjeni bioloških (Foray 48 B) i biotehničkih (Match 0,50 EC, Dimilin SC 48) sredstava, svjesni da za dio zaštite od bolesti i insekata nema adekvatne biološke ili kemijske inačice u zaštiti šuma.

Zaštita u rasadnicima po zasad donesenim propisima ne ograničava promet, primjenu i korištenje opasnih kemikalija po Zakon o kemikalijama ("Narodne novine" broj 18/13.), a na temelju činjenice da UŠP Osijek posjeduje objekt - Centralno skladište za kemikalije (rasadnik Višnjevac) sa svim pratećim i zakonom predviđenim inventarom, te je na temelju primjene ispoštivanog članka uspjela ostvariti potreban nivo za kvalitetu provedbe proizvodnog procesa u zaštiti šuma kao i zaštiti djelatnika koji rade s kemikalijama.

Potrebno je, također, naglasiti da je u funkciju hladnjača čija se svrha i namjena treba ogledati u omogućavanju provedbe i primjene sofisticiranijih oblika proizvodnje u šumskom rasadničarstvu.

Protupravna prisvajanja u 2013. godini (šumske štete)

Na području uprave šuma Osijek u 2013. godini utvrđeno je 104 šumske krađe - bespravnog prisvajanja s ukupnom drvnom masom od 1.176,39 m³, čija je ukupna vrijednost iznosila po primjeni šumsko odštetnog cjenika 578.166 kuna. To u odnosu na 2012. god. iznosi povećanje 65% u broju prekršitelja 18% u naturalnom obliku - m³ i 29% u financijskom iznosu - kunama.

Svi slučajevi su evidentirani u Očevidnik šumskih šteta i u skladu sa zakonskom procedurom prijavljeni nadležnoj postaji MUP-a na daljnju obradu. Odštetni zahtjevi su u postupku.

Tablica 18. Podaci protupravnog prisvajanja po šumarijama za 2013. god.

Šumarija	Broj slučajeva	Drvena masa m ³	Iznos štete u kn
Osijek	14	319,38	146.501
Valpovo	23	266,77	107.049
Đakovo	8	68,25	22.507
L.Varoš	23	262,56	132.195
Batina	4	26,88	26.139
Darda	32	232,55	143.775
UKUPNO	104	1.176,39	578.166

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek

U 2013. godini evidentirane su šumske krađe u UŠP Našice po šumarijama kako slijedi:

Tablica 19. Otuđena drvena masa u UŠP Našice

Šumarija	Drvena masa m ³	Iznos štete u kn
D. Miholjac	60,00	52.960,25
Đurđenovac	-	
Koška	22,32	9.019,39
Našice	287,26	250.584,11
UKUPNO	369,58	312.563,75

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice

Ekološke akcije i aktivnosti

Tijekom 2013. godine organizirano je nekoliko ekoloških akcija - kontakata s raznim nevladinim i sportskim udrugama i školama. U okviru akcije "Zelena čistka" izvršeno je skupljanje otpada s divljih deponija u šumi. Akcija se održala na području šumarija Valpovo, Levanjska Varoš i Tikveš 20.04.2013. godine. Šumarija Valpovo je akciju izvela u suradnji s Lovačkom udrugom "Prepelica" Šag-Nard, pri čemu je iz šume iznešeno oko 10 tona građevinskog i drugog smeća.

Šumarija Levanjska Varoš, je u suradnji s Općinom i "Sunčanim šumama" iznijela s divlje deponije oko 6 tona raznog smeća.

Na području šumarije Tikveš, poglavito oko naselja Tikveš, akciju je pomogla Općina Bilje, s 2 kamiona i dvadesetak volontera pri čemu je skupljeno i odveženo oko 5 tona različitog otpada.

Zbog rastućeg interesa za šumarskom pedagogijom, Hrvatske šume d.o.o pripremile su projekt "**Šuma u školi, škola u šumi**", koji je započet tijekom 2013. godine. Projekt je dobio suglasnost za provođenje od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, kao i Agencije za odgoj i obrazovanje, a svrha mu je učenicima na interdisciplinarni način približiti šumu, život u šumi i važnost gospodarenja šumama, a kroz to i posao šumara te naglasiti njegovu važnost u održavanju stabilnih šumskih ekosustava.

Do sada su predavanja i terenska nastava obavljena u 11 škola i to za uzrast od 1. - 4. odnosno 5. - 7. razreda. Ukupno je sudjelovalo 37 razreda, 670 učenika i 29 učiteljica i nastavnica. Akcija se nastavlja i ovo proljeće.

6. PODACI O DJELATNOSTIMA LOVSTVA

Na području Osječko-baranjske županije "Hrvatske šume" gospodare s tri lovišta i jednim uzgajalištem divljači. Budući da se lovstvom gospodari na dvije Podružnice slijedi odvojeni prikaz za svaku UŠP posebno.

6.1. Uprava šuma Podružnica Osijek

Uprava šuma podružnica Osijek provodi lovno gospodarenje u državnim lovištima br. XIV/9 "Podunavlje - Podravlje" površine 26.810 ha, br. XIV/1 "Breznica" površine 7.906 ha i uzgajalište divljači br. XIV/6 "Kujnjak" površine 764 ha, a temelji se na propisu Lovno gospodarskih osnova i Programa uzgoja divljači u uzgajalištima.

a) Brojno stanje krupne divljači:

- jelen obični	1.627 grla
- jelen lopatar	8 grla
- srna obična	304 grla
- divlja svinja	965 grla

b) Mogući odstrjel krupne divljači:

- jelen obični	462 grla
- jelen lopatar	8 grla
- srna obična	94 grla
- divlja svinja	1.100 grla

c) Smještajni kapaciteti mogući u četiri lovačke kuće (Kondrić, Monjoroš, Čošak šume i Zlatna greda) s 43 ležaja.

Nastavljeno je provođenje monitoringa i terapije liječenja jelenske divljači protiv velikog američkog jetrenog metilja, sukladno ugovoru o stručnoj suradnji Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i "Hrvatskih šuma" d.o.o. - Zagreb.

6.2. Uprava šuma Podružnica Našice

a) Brojno stanje krupne divljači:

- jelen obični 58 grla
- srna obična 78 grla
- divlja svinja 50 grla

b) Mogući odstrjel krupne divljači:

- jelen obični 16 grla,
- srna obična 26 grla,
- divlja svinja 60 grla.

c) Smještajni kapaciteti su jedna lovačka kuća sa šest ležaja u Lacićima

7. SMJERNICE BUDUĆEG GOSPODARENJA ŠUMAMA

Šume su jedini prirodni samoobnovljivi resurs i uz svoje općekorodne funkcije zaslužuju brigu cijele zajednice. Gospodarenje šuma se mora temeljiti na načelima šumarske znanosti i zakonskim propisima.

Obnova šuma mora se vršiti na zakonitostima prirodne obnove (oplodne sječe). Umjetna obnova autohtonih sastojina treba se obaviti samo na onim površinama koje se zbog poremećene strukture sastojine i ekoloških uvjeta ne mogu prirodno pomladiti. Prirodne šume su najstabilnije, najotpornije na negativne vanjske čimbenike, proizvode najveću i najkvalitetniju drvenu masu te kompleksno utječu na zaštitu okoliša. Sanacija oštećenih sastojina te uzgojni radovi njege, čišćenja, prorjede i zaštite moraju se provoditi stručno i na vrijeme.

Šume uz rijeke Dravu i Dunav trebaju se rajonizirati, odnosno, na području gdje nema ekonomske opravdanosti intenzivnog uzgoja plantaža i kultura topola i vrba treba održavati prirodnu šumu.

Površine šumskog zemljišta (neobraslo proizvodno) kojih ima 15.316,85 ha na području Županije trebalo bi, tamo gdje su pogodni uvjeti, u idućim razdobljima pošumiti. Isto tako, sva marginalna poljoprivredna zemljišta na području Županije trebalo bi, gdje je to moguće, privesti šumskoj kulturi. To bi trebao biti dugoročan program koji bi osim dinamike izvođenja radova trebao imati osigurane i izvore financiranja radova pošumljavanja izvan propisa osnova gospodarenja.

Industrijska postrojenja koja nemaju uređaje za pročišćavanje zraka i vode trebala bi iste i ugraditi, a ona koje ih imaju, staviti ih u funkciju.

Kod regulacijskih zahvata vodnog režima treba voditi računa da promjene razine podzemne vode negativno utječu na zdravstveno stanje šuma. Sukladno tome, trebaju se usuglasiti interesi vodoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, a u cilju očuvanja i zaštite okoliša.

Naš okoliš ugrožavaju nesavjesni pojedinci stvarajući divlje deponije smeća uz rubne dijelove šuma pa čak i u samoj šumi, kao i nepažljivo paljenje korova. Apeliramo na članove županijske skupštine da se svaki u svojoj domeni uključi u rad na čuvanju šuma i da tu moralnu obvezu svako prenese na što veći broj građana.

FSC CERTIFIKAT

"Hrvatske šume" d.o.o. stekle su pravo na prestižni FSC certifikat za gospodarenje šumama. Prema definiciji FSC akreditirana certifikacija znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Ovim je činom okrunjen višegodišnji vrijedan rad mnogih ljudi u ovoj organizaciji koji su uložili veliki trud kako bi se ovaj dugotrajan proces doveo do završnice. FSC certifikat predstavlja veliku čast kojim se međusobno priznaje da je način gospodarenja šumama "Hrvatskih šuma" u skladu sa strogim kriterijima. Ovim hrvatsko šumarstvo ulazi u sam vrh svjetskih trendova, jer s obzirom da je po FSC sustavu certificirana cjelokupna površina državnih šuma, to u svjetskim razmjerima predstavlja izuzetan rezultat.

Što je FSC CERTIFIKAT?

Općenito je prihvaćeno da se bogatstvom šuma i pripadajućom zemljom treba upravljati na način da se poštuju sociološke, ekonomske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija. Štoviše, povećana društvena svijest o uništavanju i degradaciji šuma dovela je do toga da se potrošači žele osigurati da kupovinom drveta i drugih proizvoda šume neće doprinijeti tom uništavanju, već pomoći očuvanju šumskog bogatstva za budućnost. Odgovarajući na takve zahtjeve pojavile su se međunarodne organizacije koje su izradile standarde koje je potrebno zadovoljiti kako bi se steklo pravo na zaštićenu markicu koja onda diferencira proizvode koji su nastali odgovornim gospodarenjem šumama u odnosu na one koji to nisu.

U tom su smislu izrađene procedure kojima se ispituje da li određeni upravitelj šume (pravna ili fizička osoba zadužena za gospodarenje određenim šumskim površinama) poštuje odredbe međunarodno priznatog standarda za certifikaciju. Općenito FSC standard je zasnovan na načelima i kriterijima koje uravnoteženo vode brigu o ekonomskim, socijalnim i ekološkim komponentama gospodarenja šumama. Certifikat može izdati samo od FSC centrale ovlaštena organizacija (u slučaju HŠ to je britanska tvrtka Soil Assocation Woodmark), koja obavlja inspekciju organizacije, te uvidom u dokumentaciju i stanje na terenu utvrđuje stupanj usklađenosti sa standardom. FSC certifikat se izdaje na **pet godina**, a podložan je godišnjim monitoring posjetima.

Što je FSC?

Vijeće za nadzor šuma (**The Forest Stewardship Council - FSC**) je međunarodno tijelo koje pojedinim organizacijama daje dozvolu za izdavanje certifikata i time garantira za autentičnost njihovih nalaza. Cilj je programa FSC da se promovira ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gospodarenje u šumama u svijetu na način da se ustanovi opće poznati standard koji će se priznati i poštivati putem Principa odgovornog šumarstva.

FSC je osnovan 1993. godine uz potporu glavnih ekoloških nevladinih udruga, kao što su World Wildlife Fund, Friends of the Earth i Greenpeace. To je nevladina udruga sa sjedištem u Oaxaci, Mexico, certifikate izdaje putem ovlaštenih tvrtki i do sada je izdano oko 450 certifikata u 56 zemalja svijeta. U slučaju "Hrvatskih šuma" taj je certifikat izdala tvrtka Woodmark Soil Assocation iz Velike Britanije.

Certificiranje šuma u "HRVATSKIM ŠUMAMA"

"Hrvatske šume" su aktivno uključene u proces certifikacije od 2000. godine. U početku su nositelji certifikata bile pojedinačne uprave šuma, da bi kasnije u sklopu toga procesa HŠ obavile certifikacijski pregled cjelokupne površine kojom gospodare. Na osnovi toga izdan je zajednički certifikat za cijelu grupu koja se sastoji od 16 članova (Uprava šuma - Podružnica).

Izdavanjem zajedničkog certifikata prestaju važiti četiri pojedinačna certifikata koji su bili izdani za Vinkovce, Delnice, Zagreb i Bjelovar.

Jedinstveni broj certifikata je SA - from/coc - 1212, on vrijedi za sve Uprave šuma - Podružnice i na njega će se pozivati svi daljnji prerađivači drva koji su sirovinu nabavili od "Hrvatskih šuma". Isti je obnovljen na još pet godina i ima važnost od 17. 10. 2012. do 16. 10. 2017. godine.

Korištenjem certifikata, FSC zaštićenog znaka i COC broja je strogo regulirano pravilima FSC-a i zabranjena je svaka zloupotreba.

GRUPNI SUSTAV CERTIFIKACIJE ŠUMA

U "Hrvatskim šumama" je organiziran grupni sustav FSC certifikacije šuma. U tom sustavu ovlašteni certifikator prenosi na grupnog upravitelja ("Hrvatske šume") koji onda osigurava svojim internim sustavom da se svi članovi grupe (uprave šuma - podružnice) pridržavaju FSC standarda. Grupni sustav FSC certifikacije u HŠ je trenutačno najveći u svijetu. U tom slučaju ovlašteni certifikator (S.A. Woodmark) obavlja monitoring cijele grupe i povremeno slučajno odabranog člana. Ime ove sheme je "Hrvatske šume" - grupna shema za FSC certifikaciju šuma (HŠ - GS).

ZAKLJUČAK

Neophodno intenzivnije razminiranje miniranih šumskih površina. Iz ove Informacije je vidljivo kako je na području Uprave Šuma Podružnica Osijek, u razdoblju 1999. - 2013. godine, razminirano ukupno 15.548.543 m². Za taj obim posla je utrošeno ukupno 146.605.799 kn (od toga je samo u 2013. godini utrošeno 6.399.726 kn). Ovakav tempo razminiranja šumskih površina je veoma spor i za razminiranje je ostalo još 9.843 ha šumskih površina. Sukladno prethodno navedenom neophodno je pronaći nove izvore financiranja za razminiranja miniranih šumskih površina kako bi se taj tempo ubrzao, te se predmetnim površinama moglo početi neometano gospodariti.

Sva marginalna poljoprivredna zemljišta na području Županije trebalo bi privesti šumskoj kulturi, kao dugoročni program koji bi osim dinamike pošumljavanja, trebao sadržavati i izvore financiranja radova pošumljavanja izvan propisa osnova gospodarjenja. Na taj bi se način povećala šumovitost naše Županije koja je ispod državnog prosjeka.

Prilikom održavanja edukacija potrebno je skrenuti pozornost na čuvanje šuma, te tu moralnu obvezu prenositi na što veći broj građana. Ovu akciju je nužno početi provoditi od najranijeg doba (vrtić, predškole, škole) u suradnji s ekološkim odjelima pojedinih Podružnica, a što je pokrenuto prilikom održavanja edukacija po školama u 2013. godini (Škola u šumi).

Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine predviđene su i mjere za razvoj šumarstva, a to su: Ulaganje u materijalnu imovinu, Ulaganja u šumarske tehnologije te u proizvodnju i marketing šumskih proizvoda, Ulaganje u svrhu poboljšanja otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava.

Potpore iz predviđene mjere: Ulaganje u svrhu poboljšanja otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava pokrivaju troškove koji su vezani uz povećanje otpornosti, okolišne vrijednosti šumskih ekosustava i biološke raznolikosti. Provođenjem predviđenih mjera poboljšala bi se otpornost i vrijednost šumskih ekosustava. Ovo je naročito važno za šume malih šumoposjednika koje su u prosjeku lošije kvalitete nego šume u državnom vlasništvu ili velikih šumoposjednika. Malene površine pod šumama su itekako značajne jer su često i jedine šumske oaze unutar većih poljoprivrednih površina. Na taj način one predstavljaju značajna ekološka uporišta unutar takvih površina i pridonose povećanju biološke raznolikosti takvog područja.